

innsats

1
08

Nyhetsbrev fra Innovasjonsprogram Salten - nr. 1 - 2008

Til Saltens beste

200 millioner kroner er fordelt gjennom Innovasjonsprogram Salten. Styreleder Thor P. Andersen og daglig leder Heidi Øyvann er særlig fornøyd med at regionen er tilført ny kompetanse takket være programmet.

Innovasjonsprogram Salten (IPS) ble opprettet i 2004 i forbindelse med bortfall av regional differensiert arbeidsgiveravgift (RDA). Opprinnelig skulle prosjektet hatt 400 millioner kroner til fordeling i løpet av en fireårsperiode, men ettersom RDA ble gjeninnført etter tre år, ble beløpet betraktelig mindre.

Godt fornøyd

Heidi Øyvann ble ansatt som daglig leder for Innovasjonsprogram Salten – overbygningen som skulle sørge for fordeling av RDA-midlene.

Strandpromenaden på Fauske er ett av flere prosjekter som har hatt støtte fra Innovasjonsprogram Salten.

- Det har vært en veldig artig jobb, sier Øyvann, som møter Innsats til en oppsummering sammen med Thor P. Andersen, som var styreleder for IPS i perioden 2004 til 2007.

De blir fort enige om at Innovasjonsprogram Salten har mye å være stolt av.

- Vi har hele tiden lagt vekt på varig vekst for Salten. Vi har jaktet på de gode prosjektene som kunne bidra til utvikling i regionen både på kort og lang sikt. Det skulle være noe igjen etter Innovasjonsprogram Salten, sier de.

Kompetanse

Aller mest fornøyd er de med tiltakene som har tilført regionen ny og styrket kompetanse.

I denne sekkeposten inngår både utdanningsstipend, Traineeprogram Salten, Studiesenter Salten, forkurs for ingeniørstudiet og bedrifts- og lederutviklingsprogrammet FRAM.

- Velkvalifiserte medarbeidere er selve nøkkelen til suksess. Det er mennesket, ikke maskinene, som gjør forskjellen mellom en god og en dårlig bedrift. I ettertid skulle jeg ønske vi hadde kommet tidligere i gang med kompetanseprosjektene, særlig utdanningsstipendet, og at vi hadde brukt enda mer av RDA-pengene på det, sier Thor P. Andersen.

Kundepleie

For å sikre seg nærkontakt med bedriftene i Salten – som var å anse som programets "kunder" – ble det fra starten ansatt medarbeidere i næringsmiljøene i Bodø, Fauske, Saltdal og Meløy.

- Dette tiltaket ble meget nyttig. I perioden har det vært gjennomført bedriftsbesøk hos 90 av de 210 bedriftene som har vært berørt av økt arbeidsgiveravgift. Med denne organisasjonsformen ble det mulig å utvikle ordninger etter bedriftenes behov, sier de.

Ledelse av programmet har kostet rundt 5,5 millioner kroner for perioden 2004 til 2007. I tillegg har førstelinjen i Saltdal, Fauske, Meløy og Bodø gjennomført aktiviteter for å nå ut til RDA-bedrifter til en

samlet sum av 2,65 millioner kroner.

- Styret synes kostnadene med ordningen er akseptable, sett i forhold til de mange bedriftsbesøk som har vært gjennomført, sier Andersen.

Sportsstøtte

- Innovasjonsprogram Salten har også støttet noen idrettsanlegg og -klubber. Hva er logikken i det?

- Jeg er så gammeldags at jeg tror kampånd er viktig for et livskraftig næringsliv. Å bidra til fellesskap og vinnerkultur er noe som indirekte gagnar bedriftene. Vi skal ikke være tapere – vi skal være vinne! slår Andersen fast.

Andersen og Øyvann trekker også fram at IPS har bidradd til å dra i gang KapNord Fond med en kapitalbase på 255 millioner kroner, og oppbygging av Norwegian Center of Expertise i Bodø innen akvakultur.

- Nord-Norge er som skreddersydd for oppdrett av torsk. Dette prosjektet kommer landsdelen til å få stor glede av, spør Andersen.

Hverdagsgoder

- Har innovasjonsprogrammet utrettet noe for den jevne saltenværing?

- Ja, det mener vi. Vi kan trekke fram nesten full dekning på bredbånd. Det tror vi har stor betydning for den enkelte. Vi har også brukt penger på veiprosjekter, med bruer og rundkjøringer, og de nevnte idrettsklubbene. 21 millioner kroner har gått til arbeidet for å få universitet til Bodø. Dessverre er dette ikke realisert enda, men når universitetet kommer, blir det av største betydning for regionen, mener Øyvann og Andersen.

Nå er Innovasjonsprogram Salten avsluttet. Alle pengene er fordelt, noen av dem til prosjekter som foreløpig ikke er sluttført.

- Vi har gjort vårt. Så får vi håpe at prosjektene står på egne bein og får et liv etter IPS-perioden, sier Heidi Øyvann.

TEKST OG FOTO: HANNE LØKÅS VEIGÅRD

Lokalt løft for flere ingeniører

Muligheten til å starte ingeniørstudiet i Bodø kom som bestilt for Kristian Haukalid og Fredrik Hjemaas. Sammen med 19 andre studenter tar de nå forkurset for å kvalifisere seg til ingeniørutdanning fra høsten.

Saltens næringsliv har desperat behov for flere ingeniører. I et forsøk på å få flere til å velge denne utdanningen har Høgskolen i Narvik og Høgskolen i Bodø innledet et samarbeid, hvor både forkurset og førsteåret av ingeniørstudiet kan tas i Bodø. Innovasjonsprogram Salten har støttet prosjektet med 1 million kroner.

Unngår flytting

- At jeg kan studere i Bodø har avgjørende betydning for meg, sier Kristian Haukalid, som kommer fra Glomfjord. Han har i flere år arbeidet som automatiker, og hadde lenge ønsket å ta mer utdanning.

- Forkurset i Bodø ble annonsert på et perfekt tidspunkt for meg. Nå er motivasjonen på topp, og jeg akter å stå løpet ut til jeg er ferdig utdannet ingeniør, sier han.

Fulltidsstudium

Medstudent Fredrik Hjemaas, som har arbeidet som elektriker i flere år, setter også pris på at han slipper å flytte de to første studieårene. Også han er fast bestemt på å fullføre.

Studentene Fredrik Hjemaas (t.v.) og Kristian Haukalid er kjempeglad for å kunne starte på ingeniørstudiet i Bodø. Prosjektleder Sofya Rakitina fra Høgskolen i Narvik i midten.

- Jeg har tidligere vurdert å begynne på "Y-veien til ingeniør" i Narvik, men slo det fra meg av familiære grunner. Det passer veldig bra for meg at mesteparten av studiene kan skje i Bodø, sier han. Verken han eller Kristian har jobb i tillegg til studiene.

- Vi tar alle fagene, og har hendene fulle. Forkurset er hardt arbeid, sier de, og legger til at det var stort frafall i begynnelsen.

- Det var nok ikke alle som var forberedt på at forkurset skulle være så krevende, tror de.

Flere jenter!

Nå er det 21 studenter igjen på forkurset. Tre av dem er jenter. Om lag halvparten av kullet kommer rett fra videregående, resten har flere års yrkespraksis.

- Vi vil svært gjerne ha flere jenter! understreker Sofya Rakitina, prosjektleder for Høgskolen i Narvik, filial Bodø.

De som består forkursets eksamener er kvalifisert til å begynne på ingeniørutdanningens første år. Det er allerede bestemt at den kommer i gang i Bodø til høsten. Andreåret må studentene ta i Narvik, men etter planen kan tredje og avsluttende studieår gjennomføres i Bodø.

- Det trengs mye arbeid i laboratorium, og Høgskolen i Narvik har alt nødvendig utstyr. Det ville bli for kostbart å bygge opp en lab i Bodø, så noe av studiene må gjennomføres i Narvik, forklarer Rakitina.

TEKST OG FOTO: HANNE LØKÅS VEIGÅRD

Samarbeids-suksess

De fleste bedriftene i Salten er for små til å kjøre egne traineeprogrammer. Traineeprogram Salten, hvor flere bedrifter deler på kandidatene, har blitt en stor suksess.

Kampen om kompetansen er hard. Mange unge reiser sørover for å få sin første jobb, og kommer aldri tilbake.

- Innovasjonsprogram Salten tok initiativ til et regionalt traineeprogram for at det skal finnes attraktive jobber for unge nyutdannede her også, sier Heidi Øyvann, daglig leder i innovasjonsprogrammet.

Traineeprogram Salten har 13 medlemsbedrifter. Programperioden går over 21 måneder, og hver kandidat hospiterer i inntil tre ulike bedrifter.

Sperrefrist

Første runde av Traineeprogram Salten kom i gang høsten 2006. Disse seks kandidatene er ferdige med traineeperioden i slutten av mai i år. Fire nye kandidater kom i gang høsten 2007, og i august 2008 starter nok et kull.

Underveis i programmet møtes kandidatene hvert kvartal til faglig påfyll. Denne oppfølgingen står Nordnorsk Lederutvikling for.

- Det blir spennende å se om noen blir værende i Salten etter traineeperioden, og det har vi god tro på. Kandidatene har følt seg ualmennelig godt mottatt i bedriftene, og har selv gjort en glimrende jobb. Mange er ønsket i fast jobb i sine bedrifter. Heldigvis hadde vi satt en "sperrefrist" på ansettelse, sier programleder Stein Markussen i Nordnorsk Lederutvikling.

Nettverk

Han mener traineeprogrammet gjør Salten mer attraktiv for ung arbeidskraft.

- Det er et voldsomt press i arbeidsmarkedet, og "alle" har traineeprogrammer. Det er viktig at også Salten kan tilby det. En god tilleggseffekt av traineeprogrammet er at det har oppstått verdifulle nettverk mellom bedriftene, og mellom traineene og bedriftene. I tillegg til fagsamlingene har traineene arrangert egne sammenkomster, og administrert fadderordning. Jeg tror alle parter er svært fornøyd, sier Markussen.

Innovasjonsprogram Salten har brukt i alt 7,2 millioner kroner på Traineeprogram Salten, som forventes å få et liv på egen hånd selv om innovasjonsprogrammet nå er historie.

Programmet blir koordinert av Team Bodø. Les mer på

www.traineeprogramsalten.no

TEKST: HANNE LØKÅS VEIGÅRD

Full fart med **Newton**

Realfag. Gjeeesp? Ikke nå lenger. Snart vil alle kommunene i Salten ha tilbud om engasjerende Newton-aktiviteter.

Et Newton-rom er en lokalitet som er spesielt innredet og utstyrt for å gi levende undervisning med realfaglig tema. I et Newton-rom skal elevene få tilgang til utstyr som skolene vanligvis ikke har. Undervisningen i Newton-rom gis av lærere som har ekstra god kompetanse på det aktuelle temaet.

Kunnskapsnagg

Høsten 2005 tok stiftelsen FIRST Scandinavia initiativ til å spre Newton-rom til kommunene i Salten.

- Newton-rommene skal gi barn og unge et bedre realfagstilbud. Her får de bruke oppdatert utstyr til å koble teori og praksis. Engasjerende opplevelser og praktisk læring kan gi noen knagger å henge kunnskapen på, sier prosjektleder Stian Elstad.

Innovasjonsprogram Salten har støttet arbeidet med 3 millioner kroner.

- Pengene har vært helt avgjørende. Uten disse oppstartmidlene ville det blitt vanskelig å dra i gang Newton i regionens kommuner, tror Elstad.

GPS og flaggermus

Tema for Newton-rommene i Salten er uteaktiviteter, verdensrommet, vann, kraft/

energi, havbruk, økonomi og teknologi/design.

Newton Saltdal hadde oppstart i september 2007, og var førstemann ut i Norge. Dette Newton-rommet er lagt til Nordland Nasjonalparksenter på Storjord, og er i hovedsak basert på utendørs aktivitet. Blant aktivitetene er vannstudier, navigasjon og bruk av GPS, blodsukker- og puls-måling og flaggermus-safari. Sju skoleklasser besøkte Newton Saltdal i løpet av sju uker høsten 2007. Ny gjennomføring er planlagt våren 2008.

Godt naboskap

Planen er at de åtte kommunene som er i gang med utviklingen av Newton-rom skal få testet sine opplegg i løpet av 2008.

- Det har tatt litt lenger tid enn vi trodde å få på plass lokal finansiering, transportløsninger og lokaliteter, men erfaringene fra piloter og oppstarten i Saltdal er gode. På sikt vil Newton løfte Salten på realfagssiden. Et ekstra pluss er at de ulike kommunene satser på ulike tema. Avstandene er ikke større enn at vi kan få til et interkommunalt samarbeid, og vi håper å løse utfordringen med transport av skoleklasser mellom kommunene, sier Stian Elstad.

Les mer på www.newton.no

TEKST: HANNE LØKÅS VEIGÅRD

Engasjerte skoleelever under utprøving av Newton-aktiviteter i Bodø og Saltdal. Foto: FIRST Scandinavia

Universitet fra 2009?

Høgskolen i Bodø nådde ikke sitt mål om å åpne universitet høsten 2007. Nå tror rektor Pål Pedersen på oppstart tidligst i januar 2009.

Innovasjonsprogram Salten (IPS) har bevilget 21 millioner kroner til prosessen som skal gjøre høgskolen til Universitetet i Nordland. Doktorgrad i bedriftsøkonomi og sosiologi er på plass, søknad om doktorgrad i praktisk kunnskap og havbruk er under behandling.

- Pengene fra IPS har vært svært viktig for prosessen. De har gjort det mulig å blinke ut noen stasingsområder og bygge opp

fasiliteter knyttet til disse, sier Pedersen, og nevner havbruk spesielt.

Han peker også på at penger fra IPS har utløst andre offentlige midler, noe som har gitt høgskolen stor handlekraft.

Høgskolerektoren tror ikke den nylig framlagte Stjernø-innstillingen om høyere utdanning skal forstyrre prosessen.

- Jeg deler ikke utvalgets bekymring for faglig spredning. Nye universiteter driver gjerne forskning som de gamle institusjonene ikke har, noe som kan ha stor regional betydning. Nordland og havbruk er et godt eksempel, sier Pedersen.

TEKST: HANNE LØKÅS VEIGÅRD

Mange på skolebenken

Studiesenter Salten henter utdannelsen hjem til folk, i stedet for at studentene må reise til studiestedet. Tiltaket har blitt svært godt mottatt.

Studiesenter Salten tilrettelegger for desentralisert utdanning på alle nivåer – både korte kurs, fagopplæring og studier på høgskole- og universitetsnivå. Studiesenteret ble opprettet for å bote på det lave utdanningsnivået i flere Salten-kommuner.

Varig verdi

Kommunene Beiarn, Gildeskål, Meløy, Saltdal og Steigen er med i prosjektet, som opprinnelig var toårig. I hver av kommunene er det ansatt en agent i halv stilling, som tar rede på næringslivets kompetansebehov og innbyggernes utdanningsønsker.

I 2006 ble det igangsatt 55 ulike kompetansetiltak for i alt 1.000 studenter. Året etter var antall tiltak nesten doblet, antall studenter økt til 1.600.

- Vi har nådd våre mål i prosjektperioden med god margin. Styrket kompetanse har varig verdi for regionen. Både næringslivet og det offentlige drives bedre når medarbeiderne har god kompetanse, sier prosjektleder Heidi Meland.

Millionstøtte

Innovasjonsprogram Salten har bidradd med 4,4 millioner kroner til prosjektet. Prosjektet videreføres i 2008 og 2009. Målet er permanent drift.

- Studiesenter Salten hadde ikke latt seg realisere uten pengene fra Innovasjonsprogrammet. Det er flott at næringslivet gir sitt bidrag til kompetanseheving på denne måten. Også fylkeskommunen og kommunene bidrar. Nå arbeider vi med regionalt partnerskap. Kompetansefremmende tiltak passer ypperlig for regionalt samarbeid, og bør være en erklært strategi for Salten Regionråd, sier Meland.

Les mer på

www.studiesenter.salten.no

TEKST: HANNE LØKÅS VEIGÅRD

9 millioner til idretten

Et levende lokalsamfunn med gode fritidstilbud teller mye i kampen om arbeidskraften. Derfor har Innovasjonsprogram Salten støttet seks av regionens idrettsklubber.

Totalt 9 millioner kroner er brukt på idrettsklubber og idrettsanlegg.

Anlegg og utvikling

De som har mottatt støtte er Saltdalskameratene, Fauske Sprint, Grand Bodø, Bodø Håndballklubb, Bodø/Glimt og Salten Golfklubb. Pengene har gått til opprusting av idrettsanlegg og utvikling av klubbene.

- Hvor kom idéen om å støtte idrettsklubber fra?

- Alle våre bevilgninger har vært søknadsbasert, det vil si at prosjektene er initiert av andre som har søkt støtte fra programmet, sier Heidi Øyvann, daglig leder i Innovasjonsprogram Salten.

Styret har ment at gode vilkår for barn og unge er viktig for å kunne tiltrekke seg arbeidskraft.

- Slike kvaliteter gjør regionen mer attraktiv. Idrettsanlegg er en del av infrastrukturen, som kan ha indirekte verdi for næringslivet. Det er også bra å ha klubber eller individuelle utøvere på toppnivå. Det gir innbyggerne noe å identifisere seg med, sier Øyvann.

Kunstgress på Aspmyra

Bodø/Glimt har fått fire millioner kroner fra innovasjonsprogrammet. Pengene ble brukt til å erstatte naturgress med kunstgress på Aspmyra stadion.

- Fra 2002 ble anlegget kun brukt under kampene til Glimts tippeliga, en brukstid på ca. 30 timer pr. år. Etter at vi la om til kunstgress i 2006 er banen nå i bruk fra 15. mars til 15. november - ca. 1.500 timer per år, sier Tor-Ove Falch, administrasjonssjef i Bodø/Glimt.

- Klubber og lag fra Hamarøy i nord til Sandnessjøen i sør får nå anledning til å spille på det samme anlegget som toppidretten bruker, og barn og unge fra hele Salten kan spille og trene på Nordlands mest kjente idrettsarena, sier han.

Stor bedrift

- Midlene fra Innovasjonsprogrammet har bidradd til at Bodø/Glimt fortsatt kan være blant de største idrettsklubbene i Norge, og samtidig opprettholde aktivitet for barn og ungdom. Bodø/Glimt er dessuten en mellomstor bedrift i regionen, med 40 ansatte. Pengene har vært med på at det kan satses videre i norsk toppfotball uten fire millioner kroner i økte lånekostnader, sier Falch.

TEKST: HANNE LØKÅS VEIGÅRD

Fjerner hvite flekker

I løpet av året vil tilnærmet alle innbyggerne i Salten ha tilgang til bredbånd. - Å være uten bredbånd er et stort handikap i dagens samfunn, sier Frode Nilsen, prosjektleder for Bredbånd Salten.

Salten Regionråd har tidligere vært pådriver for bredbåndsforbindelse til store deler av Salten. Nå gjenstår rundt 50 "hvite flekker" med til sammen 900 abonnenter, hvor kommersielle utbyggere ikke har vist interesse. Det er disse områdene som skal få bredbånd i løpet av 2008.

Millionstøtte

- Anbudsrunden er avsluttet, og vi er i ferd med å velge leverandør og undertegne kontrakter. Målet er å gjennomføre utbygging til de hvite flekkene i perioden mars til november, sier Nilsen, men legger til:

- Vi kan ikke garantere slutføring innen årsskiftet. Forsinkelser kan oppstå.

Innovasjonsprogram Salten (IPS) har de siste årene støttet bredbåndsutbyggingen med totalt 15 millioner kroner, og blant annet bidradd til etablering av et regionalt bredbåndsnett mellom rådhusene i de ni Salten-kommunene.

For de 50 hvite flekkene som nå bygges ut har IPS gitt over 4 millioner kroner i støtte.

- Uten pengene fra IPS ville ca. en tredel av denne siste utbyggingen aldri blitt noe av. Det ville gitt store utfordringer i forhold til å prioritere hvem som skulle få og hvem som måtte være uten, sier prosjektlederen.

Ikke noe valg

Frode Nilsen mener bredbåndstilknytning er blitt en forutsetning i dagens samfunn.

- Stadig mer kommunikasjon foregår over nettet. Offentlig forvaltning legger informasjon og søknadsskjemaer ut på nettet. Nettbank er blitt svært utbredt - nesten ingen går i banken for å betale regningene sine. Bestilling via nett er også nødvendig for å få de beste tilbudene på reiser, overnatting og mange andre typer varer, sier han.

For næringsdrivende er bredbånd minst like nødvendig. Disse får også bredbånd i forbindelse med utbyggingen. Det samme gjelder hytter og fritidshus i flere områder.

Ulike løsninger

Dagens dekning varierer fra 75 til 92 prosent. Dårligst dekning er det i Steigen, best i Bodø og Fauske.

- Blir det like bra bredbånd til alle?

- Objektivt sett: Nei. Bredbånd fås på ulike tekniske plattform, hvor fiber regnes som best og enkle radiobaserte løsninger som de minst framtidrettede. Noen av de hvite flekkene får bredbånd basert på en trådløs løsning som kalles Wimax. Det gir et godt nok bredbåndstilbud etter dagens standard og behov. Det blir spennende å se om denne teknologien klarer å utvikle seg i takt med brukernes behov, sier Nilsen.

TEKST: HANNE LØKÅS VEIGÅRD

Næringsutviklingsmiljøene i Salten møtes til erfaringsutveksling til regionens beste. Som her, fra en samling i Bodø i januar.

- Sammen er vi sterke

Næringsutviklingsmiljøene i Salten har fått et tettere samarbeid takket være Innovasjonsprogram Salten.

Da Salten Regionråd ble etablert i 1989, ble samarbeidet mellom kommunene formalisert.

- Vi har alltid samarbeidet, men RDA-midlene har ført oss tettere sammen i forhold til næringsutviklingsarbeid og næringssspørsmål, sier næringsnettverket, som består av næringsutviklingsselskaper og kommunale næringssjef.

Kompetanse

Samarbeidet har blant annet resultert i en bedre arbeidsfordeling mellom de ulike næringsmiljøene.

- Alle kan ikke være like gode på alt. Ved å møtes og bli kjent, har vi fått oversikt over hvor kompetansen befinner seg. Når noen oppsøker oss og vil ha hjelp, kan vi lettere løse dem til rette vedkommende, er en av kommentarene.

Næringsnettverket har også ført til kompetanseheving hos de ulike aktørene.

- Her treffer jeg folk med annen kunnskap enn den jeg selv sitter på. Jeg kan komme med mine spørsmål og få svar. Vi har også mulighet for å lage samlinger og møteplasser rundt faglige tema, påpeker Asbjørn Olsen, daglig leder i Fauna – Fauske Utviklings- og Næringssselskap.

Helhet

Deltakerne i næringsnettverket tror de bidrar til å bryte ned noen barrierer, også politiske.

- Det er kanskje lettere for oss enn for politikerne å samarbeide på tvers av kommunegrensene. Vi trenger ikke tenke på at det kommer et valg om fire eller åtte år.

Kommunegrensene har tradisjonelt betydd mye, men næringslivet og kommunikasjonene utvikler seg annerledes. Det må vi ta innover oss. Vi må tenke helhet – til beste for næringslivet i hele regionen, sier de.

Næringsnettverket legger også vekt på at en større enhet lettere får gjennomslag, for eksempel i arbeidet for å styrke kollektivtilbudet.

Bra for alle

At Innovasjonsprogram Salten har hatt penger til fordeling, har unektelig gitt rom for aktiviteter og initiativ som ellers ikke ville latt seg gjennomføre. Nå er det bare Bodø som har DA-penger til fordeling.

- Vår holdning er at de pengene vi bruker i Bodø bør ha positive ringvirkninger i Salten og Nordland. Vi kan for eksempel initiere prosjekter som andre kan henge seg på, sier daglig leder Steinar Skogstad i Team Bodø, og høster ivrige nikk rundt bordet.

Han legger til:

- Rekruttering av de gode hodene og synliggjøring av regionen er en formidabel oppgave. Vi er i hovedsak i samme båt. Det som er bra for én kommune, er bra for Salten.

Mye mer praktisk - og litt penere

50 millioner kroner er lagt ned i ulike infrastrukturprosjekter. Dermed har næringslivet i regionen fått smidigere trafikkløsninger – og Salten er blitt litt penere.

Det er næringslivet, med sine spesielle transportbehov, som kjenner hvor skoen trykker.

Framskyndet

- Ved hjelp av innovasjonsprogrammet har vi fått realisert prosjekter som anses som helt nødvendige for næringslivet i regionen, men som ville hatt problemer med å komme opp på prioriteringslistene til kommune, fylkeskommune og vegvesen i overskuelig framtid, tror Heidi Øyvann, daglig leder i Innovasjonsprogram Salten.

Distriktssjef Kjell Skjerve i Statens Vegvesen gir henne rett i det.

- I Bodø er det bygd nye rundkjøringer som letter adkomsten til og fra Bodø havn. Næringslivet har i mange år rapportert om store problemer, men vi klarte ikke å få det inn i ordinære budsjetter. Pengene fra innovasjonsprogrammet fremskyndet prosjektet med mange år, sier han.

Fordelingen

Slik er de 50 millioner kronene fordelt på kommunene:

- I Steigen har innovasjonsprogrammet gitt 10 millioner kroner til arbeidet med å øke akseltrykket på flere veistrekninger.
- I Hamarøy har Hamsunsenteret fått 1 million kroner i støtte.
- I Saltdal er det gjort grunnarbeid for transportbanen mellom kaia og kabelfabrikken Nexans, og bygd ny bru på Rusånes. Prosjektene er støttet med totalt 6 millioner kroner.
- I Sørfold jobbes det med ny industri kai på Straumen. Innovasjonsprogrammet har gitt 1 million kroner.
- I Meløy er det bevilget 1 million kroner til sentrumsutvikling på Ørnes, samt bygging av industri kai på Halså.
- Fauske har fått støtte til Finneid kai, fjernvarme i sentrumsfortauene og bygging av strandpromenade. Totalt 7 millioner kroner i støtte fra innovasjonsprogrammet.
- I Bodø er det gitt penger til miljømessig oppgradering av områdene rundt moloen/småbåthavna, samt nye rundkjøringer som letter næringstransport til og fra Bodø havn, totalt 26 millioner kroner.

Entreprenørskaps- løft i Salten

Stadig flere skoleelever i Salten driver elevbedrift. Tallet er mer enn fordoblet fra forrige skoleår.

Entreprenørskap har fått et betydelig løft i Salten-skolene etter at Ungt Entreprenørskap ansatte en regionleder spesielt for Salten. Innovasjonsprogram Salten har bevilget halvannen million kroner til satsingen.

Regionleder i Salten, Tone M. Gundersen Opli, sier det har vært en fryd å kunne konsentrere seg om kontakten med skolene og igangsetting av aktivitet, framfor å måtte bruke tid på finansiering av arbeidet.

- Nå er det 49 elevbedrifter i gang i Salten. 736 elever er involvert, og det er en stor økning. I forrige skoleår var 292 elever med, sier hun. Gjennom elevbedrift får ungdommene praktisk bruk for teorikunnskapen, samtidig som de utfolder kreativitet og samarbeid.

- Elevbedrift er en god forberedelse på det aktive yrkeslivet, og viser ungdommene at det går an å etablere sin egen arbeidsplass ut fra interesser og lokale behov. Regionalpolitisk er dette veldig viktig, sier Gundersen Opli.

Mer INOVUS

Entreprenørskapsfestivalen INOVUS setter Nordland på kartet, og fremmer entreprenørskap i Salten-skolene.

INOVUS er en nasjonal festival som arrangeres annethvert år i Bodø, og som i 2007 hadde et budsjett på vel 3 millioner. Totalt har Innovasjonsprogram Salten (IPS) gitt 1 million kroner til INOVUS i 2005 og 2007, inkludert den støtten som Ungt Entreprenørskap har fått for "gul INOVUS".

- Vi har ikke mulighet til å dekke kostnadene gjennom deltakeravgift alene, så for oss er støtte fra offentlige aktører avgjørende for å kunne gjennomføre INOVUS. Støtten fra IPS gjorde det blant annet mulig at 1.500 barn fra Salten fikk komme på INOVUS 2007 og være entreprenører for en dag, sier Beate Rotefoss, seniorrådgiver i Kunnskapsparken.

Beate Rotefoss mener INOVUS har stor betydning for Salten og Nordland.

- Festivalen setter Nordland på kartet. For oss er det også viktig at lokale elever får delta. Hele Nordlandshallen fylles med aktiviteter som tar for seg entreprenørskap i skolen. Her kan både elever og lærere finne inspirasjon til hvordan de kan jobbe videre med entreprenørskap på sin skole, sier Rotefoss, og legger til:
- Regjeringen har inkludert INOVUS som et eksempel til etterfølgelse i strategiplanen for entreprenørskap i utdanningen.

Kunnskapsparken er godt i gang med planleggingen av neste INOVUS, som blir 11. til 13. mai 2009, med to konferanser for henholdsvis skole og næringsliv, og masse aktiviteter for barn og ungdom.

Les mer på www.inovus.no

TEKST: HANNE LØKÅS VEIGÅRD

Start Opp Salten gir nye bedrifter

De kommer fra vidt forskjellige bransjer, men har felles intensjon: Å starte bedrift! Det er limet som holder Start Opp Salten-deltakerne sammen. Prosjektleder Pål Viggo Mortensen venter flere nye arbeidsplasser i kjølvannet av etablererkurset.

Start Opp Salten (SOS) hadde sitt utspring i en etablereropplæring som Bodø og Meløy samarbeidet om i 2005. Nå er det andre SOS-programmet for hele Salten i gang, og ny runde i 2008/2009 er allerede planlagt.

Kvalitetskurs

32 personer er med i SOS som pågår nå. I slutten av januar hadde de helgesamling på Fauske, i april skal de til Bodø for å presentere sine planer for mulige investorer. Prosjektleder Pål Viggo Mortensen i Saltin (Saltal Industri- og Næringshage), som har ansvaret for årets gjennomføring, er helt sikker på at det kommer flere bedriftsetableringer i kjølvannet av kurset.

- SOS er et kvalitetskurs for personer som vil starte egen bedrift. Mange slike tilbud foregår kun på dagtid, og retter seg mot arbeidsledige. Vi har lagt samlingene til helger og kvelder, slik at kurset kan kombineres med vanlig jobb. Fra de to foregående kursene vet vi at mange realiserer planene. Det kommer til å skje med dette kullet også, sier han.

Få opp underskogen

Kurstilbudet er støttet med ca. 500.000 kroner pr. kurs av Innovasjonsprogram Salten, pluss noe fra Innovasjon Norge.

- Pengene fra Innovasjonsprogram Salten har vært helt avgjørende for å komme i

gang, men målet er at kommunene i Salten skal fortsette å samarbeide om Start Opp Salten. Det er vanskelig for de minste kommunene å få til et slik tilbud alene, sier Mortensen

Han er ikke redd for at tilfanget av lokale etablerere skal bli "brukt opp".

- Det er ikke slik at to-tre etablererkurs støvsuger Salten for forretningsideer. Tvert imot tror vi Start Opp Salten er med på å bygge en kultur for etablering. Flere får lyst til å starte bedrift når de hører om andre som går et bra kurs og senere starter egen bedrift. Kontinuitet i tilbudet er viktig for å få opp underskogen av framtidige etablerere, tror prosjektlederen.

Butikk og high-tech

Det er stor spennvidde i idéene, fra butikketableringer til høyteknologiske bedrifter.

- Men uansett bransje og bedriftsstørrelse møter etablererne mange felles utfordringer, som for eksempel å velge selskapsform, analysere egne ambisjoner, utarbeide forretningsplan og sette opp budsjett, sier Mortensen.

Fra tidligere runder har han sett at mange av kursdeltakerne starter bedrift, men ikke nødvendigvis det konseptet de opprinnelig hadde tenkt.

Motivasjonen for å starte eget kan være så mangt: Noen ønsker å skape noe, andre ønsker å være sin egen sjef, atter andre vil tjene masse penger.

- Men pågangsmot og driv er helt nødvendige forutsetninger for å lykkes, sier han.

TEKST OG FOTO: HANNE LØKÅS VEIGÅRD

God stemning på Start Opp Salten-samlingen på Fauske i januar. Prosjektleder Pål Viggo Mortensen fra Saltin (stående) sammen med et knippe deltakere.

Havbruk med muligheter

Havbruksnæringen har fått sitt Norwegian Centre of Expertise, med base i sterke havbruksbedrifter i Bodø og Nordland. Styrket kompetanse og bedre rekruttering til næringen er innsatsområder.

Havbruksnæringen er en av Norges viktigste eksportnæringer. Nordlandskysten er som skapt for havbruk - i 2006 hadde havbruksnæringen i fylket en samlet omsetning på 4,5 milliarder kroner.

Næringen har et stort potensial, ikke bare i fortsatt vekst og videreutvikling av lakseoppdrett, men også utvikling av nye oppdrettsarter som torsk, steinbit, kveite, skjell og kråkeboller.

Samarbeid

Fagkoordinator Bjørn Gjellan Nielsen beskriver NCE-programmet som det mest påkostede virkemiddelet for klyngeutvikling i Norge.

- Det var knivskarp konkurranse mellom solide miljøer for å få NCE Aquaculture. Jeg tror klyngen vår trakk det lengste strået på grunn av sterke bedriftsmiljøer og fordi aktørene gjennom ARENA-programmet hadde skapt et sterkt klyngegrunnlag i form av relasjoner og samarbeid, sier han, og legger til:

- Aktørene som står bak initiativet har investert betydelige ressurser i form av kompetanse, tid og ikke minst entusiasme i arbeidet.

Partnerskapet bak NCE Aquaculture består av 17 bedrifter og FoU-miljøer fra Bryne i sør til Tromsø i nord, med et tyngdepunkt i Nordland.

Påvirkning

- Hvorfor var det viktig å få NCE til Bodø?
- Et NCE spiller en nasjonal rolle som kom-

petansmiljø, og havbruksnæringen i Norge er i sterk vekst. Aktørene bak NCE Aquaculture kommer til å spille en avgjørende rolle i videre utvikling av norsk havbruk, sier han.

Innovasjonsprogram Salten har gitt 1 million kroner til arbeidet med å få NCE til Bodø.

- Støtten var viktig for oss. Den var et viktig signal, og bidro ikke minst til enda tettere partnerskap og en rekke initierte fellesprosjekter som involverer mange bedrifter. Det styrket nok vår søknad, tror Nielsen.

NCE Aquaculture vil i årene framover satse på kompetanseutvikling, innovasjon og samhandling, samt bidra til framtidig rekruttering til en spennende næring.

TEKST: HANNE LØKÅS VEIGÅRD

Foto: Fjord Marin Cod AS

Investerer i videre vekst

Salten Invest har til nå investert i ti ulike Salten-bedrifter. Målet er flere levedyktige bedrifter og nye arbeidsplasser.

Salten Invest, heleid aksjeselskap av Salten Regionråd, har en kapitalbase på 30 millioner kroner. Selskapet investerer i nyskapende bedrifter i Salten som kan gi flere arbeidsplasser til regionen.

- Vi kan være med og hjelpe bedrifter over den kritiske kneika fra å være nyoppstartet til å vokse videre. Målet er at flere bedrifter skal komme gjennom de første årene og lykkes, sier Heidi Øyvann, daglig leder i Salten Invest.

Salten Invest har gjennomført ti invester-

inger så langt, og er for tiden medeier i ni ulike selskaper.

- Investeringene skjer alltid på et kommersielt grunnlag. Vi investerer i bedrifter hvor vi forventer avkastning, slik at vi senere kan selge oss ut og investere i nye selskaper, sier Øyvann.

De 11,5 millioner kronene som så langt er investert er spredt på vidt forskjellige bransjer. To nye selskaper er for øyeblikket til vurdering.

- Vi investerer alene eller parallelt med andre investorer. Salten Invest dekker et behov i en tidlig fase der annen kapital kan være vanskelig tilgjengelig, sier Øyvann.

TEKST: HANNE LØKÅS VEIGÅRD

Sår – og høster

Såkorfondet KapNord Fond bidrar ikke bare med risikovillig kapital i landsdelen. Det har også gitt Salten et etterlenget forvaltningsmiljø.

KapNord Fond er et investeringsselskap med en kapitalbase på 255 millioner kroner. Fondet kan investere i små og mellomstore bedrifter i Nord-Norge.

Snøball

Innovasjonsprogram Salten (IPS) har indirekte bidradd til fondsetableringen på flere måter.

- Det var hard konkurranse om å få såkorfondet til Bodø. Kunnskapsparken Bodø fikk 200.000 kroner fra IPS for å berede grunnen og sette i gang prosessen som ga oss KapNord til Bodø, sier Eirik Sørgård, daglig leder i både KapNord Fond og forvaltningselskapet Pronord.

I tillegg til at Innovasjonsprogrammet finansierte forarbeidet, ble Salten Invest opprettet, og ga løfte om en investering på 20 millioner kroner dersom fondet ble en realitet.

- Det fikk snøballen til å rulle. Andre investorer kom på banen, og da den endelige søknaden om fondet ble skrevet, var halvparten av kapitalen allerede på plass, sier Sørgård.

Han legger til at Salten Invest senere har solgt seg ut.

Penger ikke alt

Å få et nasjonalt såkorfond til Bodø betyr ikke bare kapital.

- Penger er viktig, men penger er ikke alt. Like viktig er det at KapNord Fond tiltrekker seg idéer og gir oss et innblikk i hva som rører seg i nordnorsk næringsliv. Vi er også i ferd med å bygge opp et kapitalforvaltningsmiljø som Salten til nå har savnet. Etableringen av KapNord Fond har ført til en strukturerings av kompetansen rundt gründeri, sier Sørgård.

Vil vokse

Pronord, som forvalter KapNord, har tre ansatte i Bodø og én i Tromsø. Planen er å ekspandere.

- Nye såkorfond kommer cirka hvert femte år. Vi vil prøve å tiltrekke oss nye fond, og bygge opp et enda sterkere forvaltningsmiljø, sier Sørgård.

Av de åtte investeringene som KapNord har gjort siden etableringen sommeren 2006, er tre lokalisert til Bodø.

- Vi investerer der folk er villig til å tenke stort, i bedrifter med betydelig vekstpotensial. Det er det landsdelen trenger, sier Sørgård.

TEKST: HANNE LØKÅS VEIGÅRD

Starthjelp for gode idéer

4 millioner kroner er på ubyråkratisk vis fordelt til saltenværingene som ruger på en forretningsidé.

- Et typisk lavterskeltilbud, som kan hjelpe folk med gode idéer til å realisere planene sine. Pengene er fordelt etter kommunenes innbyggertall. Nærings-sjefer og nærings-selskaper har forvaltet de 4 millioner kronene, og har kunnet gi inntil 50.000 kroner til etablerere uten tidkrevende søknadsrunder, sier Heidi Øyvann, daglig leder i Innovasjonsprogram Salten.

Idéstipendet er ett av flere tiltak som skal stimulere etableringstakten i Salten.

- Stipendet kan for eksempel brukes til en markedsundersøkelse, innleid konsulent-hjelp eller en studiereise i forbindelse med en forestående etablering, sier Øyvann. Blant dem som har mottatt idéstipendet er gründerne Anita Skog og Randi Karstensen, som 28. februar åpner helse- og livsstilsenteret Balansen i Bodø, med 28 ansatte fordelt på 12 årsverk.

- Et stipend som dette er viktig. Man skal gjennom flere faser fra idé til realisering. Vi benyttet stipendet til å leie konsulent-hjelp på områder hvor vi ikke hadde tilstrekkelig kompetanse. Det bidro til at vi tidlig fikk etablert et godt fundament for den videre konseptutviklingen, sier de. Innovasjonsprogram Salten regner med at

flere av stipendmottakerne kommer til å etablere bedrift.

- Særlig i distriktene, hvor det gjerne gjøres små bedriftsetableringer, er det viktig å ha denne typen tilbud, sier Heidi Øyvann.

TEKST: HANNE LØKÅS VEIGÅRD

Slik er pengene fordelt

Innovasjonsprogram Salten har i perioden 2004-2008 fordelt ca. 200 mill til prosjekter som skal bidra vekst i nærings- og samfunnslivet i regionen. I tillegg til bevilgningene gitt av Innovasjonsprogram Salten (IPS) har bedrifter tilhørende godkjente bransjekoder mottatt transportstøttemidler på totalt 58 mill som en del av kompensasjonsmidlene for økt arbeidsgiveravgift. Tabellen under viser den totale fordelingen av midlene. Midler fordelt av bransjeprogrammene er ikke inkludert.

	Salten	Bodø	Steigen	Hamarøy	Sørfold	Fauske	Saltdal	Beiarn	Gildeskål	Meløy	SUM
Tilsagn IPS	42 522 617	91 126 319	12 226 169	3 994 585	3 412 196	17 817 938	12 171 248	2 262 501	3 442 702	10 543 388	199 519 663
Transportstøtte		13 825 763	201 782	0	9 379 147	868 010	10 096 569	0	0	24 122 594	58 493 865
	42 522 617	104 952 082	12 427 951	3 994 585	12 791 343	18 685 948	22 267 817	2 262 501	3 442 702	34 665 982	258 013 528

innsats

Nyhetsbrev fra Innovasjonsprogram Salten - nr. 1 - 2008

Utgiver: Innovasjonsprogram Salten

Redaktør: Daglig leder Heidi Øyvann

Adresse

Postboks 915/Prinsens gate 113 a
8001 Bodø
Telefon 755 48 600
Telefaks 755 48 601
www.salten.no/innovasjon

Grafisk design: Riktig Spor AS

Forasideillustrasjon: www.crestock.com

Trykk: Forretningstrykk AS

Innovasjonsprogram Salten er opprettet i forbindelse med bortfall av regional differensiert arbeidsgiveravgift (RDA), og er et fireårig prosjekt. For bedriftene i Salten medfører bortfall av RDA rundt 70 millioner kroner i 2004, voksende til 300 millioner kroner i 2007. Regjeringen har innført flere ordninger som skal kompensere for merkostnadene. Bagatellmessig støtte og transportstøtte er to rettighetsbaserte ordninger, mens bransjeprogrammene og regionprogrammene er søknadsbaserte ordninger. Innovasjonsprogram Salten forvalter de regionale RDA-midlene for Salten. Det overordnede målet med programmet er å bidra til positiv utvikling av næringsliv og samfunnsliv i Salten.

Foto: INNOV/KAJBJØRN HOSETH LARSEN

